

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ЕТНОТУРИЗМ

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
освітньо-професійної
програми «Музейний менеджмент, культурний туризм»

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «ЕТНОТУРИЗМ» підготовки бакалавра, галузі знань 02 Культура і мистецтво; спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, за освітньо-професійною програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм».

Розробник: Дмитренко Алла Адамівна, доцентка кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, кандидатка історичних наук, доцентка.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(Надольська В. В.)

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності
протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(Гаврилюк С. В.).

© Дмитренко А.А., 2022

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 210 /7	Спеціальність 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Рік навчання: 4-й
		Семестр: 7-й
	Лекції: 36 год.	
	Освітньо-професійна програма «Музейний менеджмент, культурний туризм»	Практичні (семінарські): 36 год.
ІНДЗ : є	Освітній ступінь бакалавр	Самостійна робота 124 год.
		Консультації: 14 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання:	українська	Навчальний план 2020 р.

II. Інформація про викладача

ППП: Дмитренко Алла Адамівна.

Науковий ступінь: кандидатка історичних наук.

Вчене звання: доцентка.

Посада: доцентка кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.

Контактна інформація: e-mail: dmytrenko.a@gmail.com

Дні занять: див. електронний розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. ОК «Етнотуризм» належить до переліку вибірових освітніх компонентів підготовки бакалаврів за спеціальністю 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, освітньою програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм» і спрямований на вивчення суті етнотуризму як міждисциплінарного ОК; ресурсів і складових етнотуризму; особливостей етнотуристичного продукту; історії та сучасного розвитку етнічного/етнографічного туризму в різних регіонах України і провідних туристичних центрах світу.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента.

Пререквізити: Вивчення ОК базується на засвоєнні попередніх ОК – «Україна: історія, культура, ментальність»; «Пам'яткознавство»; «Історія музейної справи»; «Музеєзнавство»; «Культурний туризм»; «Туристичні ресурси».

Постреквізити: Знання, уміння і навички, що здобуваються після вивчення даного ОК, будуть потрібні при написанні кваліфікаційної роботи, складанні атестаційного екзамена.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента: вивчення і засвоєння здобувачами вищої освіти сучасних

тенденцій, можливостей та перспектив розвитку етнотуризму в Україні, у т. ч. на Волині, і його особливостей в інших країнах світу; формування у здобувачів вищої освіти системи знань з використання етнокультурних ресурсів у сфері туризму.

Основними завданнями ОК «Етнотуризм» є: вивчення основних визначень етнотуризму (етнічного/етнографічного) туризму; нормативно-правового забезпечення етнотуризму; переваг етнотуризму, мотивацій його вибору та основних цілей; цільової аудиторії етнічного туризму («етнотуристів»); видів етнотуризму; етнокультурних ресурсів туризму; ролі нематеріальної культурної спадщини в розвитку етнотуризму; значення для розвитку етнотуризму об'єктів культурної спадщини з Національного Переліку елементів нематеріальної культурної спадщини та Репрезентативного Списку ЮНЕСКО; ролі етнотуризму у залученні до способу життя мешканців певного регіону (побут, культура і традиції), збереженні культурної спадщини і створенні позитивного іміджу регіону; значення етнотуризму для формування можливостей розвитку малого підприємництва та стабільного розвитку певного регіону; етнокультурних центрів та «етнічних сіл» як сегментів етнотуризму; місця музеїв у системі етнотуризму; основних факторів розвитку етнотуризму; особливостей етнічних турів (етнотурів); практик створення автентичного етнокультурного продукту; організації етнотуризму в Україні і світі; особливостей етнотуризму на Волині; проблем та перспектив розвитку етнотуризму в Україні і світі.

4. Результати навчання (компетентності).

Вивчення освітнього компонента дозволить здобувачам вищої освіти набуті наступні компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 1. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо відповідно до розуміння тенденцій розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі. СК 3. Здатність діяти відповідно до чинного законодавства (України та міжнародного) щодо музейної справи, пам'яткоохоронної діяльності та культурного туризму. СК 8. Здатність забезпечувати ефективне використання та популяризацію об'єктів історико-культурної та природної спадщини відповідно до пам'яткоохоронного законодавства. СК 10. Здатність здійснювати взаємодію музейно-заповідної мережі, об'єктів культурної спадщини з туристичною сферою. СК 13. Здатність аналізувати і співставляти тенденції розвитку культурного туризму у країнах світу і в Україні.

Програмні результати навчання (ПР): ПР 2. Аналізувати й узагальнювати історико-культурний матеріал у певній системі. ПР 12. Досліджувати та інтерпретувати історико-культурну інформацію музейних предметів, об'єктів культурної спадщини, природних пам'яток. ПР 15. Формувати план культурно-освітньої роботи та організовувати заходи з популяризації музейних цінностей, об'єктів історико-культурної спадщини, природних пам'яток з врахуванням потреб різних верств населення. ПР 17. Здійснювати аналіз вітчизняного законодавства з метою визначення його відповідності міжнародним зобов'язанням України у сфері охорони пам'яток, музейної діяльності; визначати основні засади щодо ввезення, вивезення, передачі права власності на культурні цінності відповідно до ратифікованих Україною Конвенцій ЮНЕСКО.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ/ Семін	Сам. Роб.	Конс.	Форма контролю / бали
Змістовий модуль 1. <u>Етнотуризм як соціокультурний феномен</u>						
Тема 1. Суть, основні поняття і нормативно-правова база етнотуризму як історико-культурного явища	14	2	2	8	2	УО, ДС, Б/4
Тема 2. Ресурсна база етнотуризму	18	4	4	8	2	УО, ДС, Б/8
Тема 3. Етнографічні музеї в системі етнотуризму	18	4	4	8	2	УО, ДС, Б/8
Тема 4. Види і форми етнотуризму	13	2	2	8	1	УО, ДС, Б/4
Тема 5. Етнотуризм як складова сільського зеленого туризму	13	2	2	8	1	УО, ДС, Б/4
Тема 6. Етнічний тур та створення автентичного етнокультурного продукту	43	4	6	30	3	УО, ДС, ІНДЗ/12
Разом за змістовим модулем 1	119	18	20	70	11	40 балів
Змістовий модуль 2. <u>Український і світовий досвід етнотуризму</u>						
Тема 7. Світовий досвід розвитку етнотуризму.	31	8	4	18	1	УО, ДС, ІНДЗ/8
Тема 8. Регіональні особливості розвитку етнотуризму в Україні.	49	8	10	30	1	УО, ДС, ІНДЗ/20
Тема 9. Проблеми і перспективи розвитку етнотуризму: зарубіжний та український досвід	11	2	2	6	1	УО, ДС/4
Разом за змістовим модулем 2	91	18	16	54	3	32 бали
Робота на семінарських заняттях						72 бали (4 бали x 18 занять)
ІНДЗ						12 балів
Відвідування і робота на лекційних заняттях						8 балів
Виконання завдань самостійної роботи						8 балів
Усього годин	210	36	36	124	14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Б – бесіда, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів вищої освіти виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Вона включає як повністю самостійне засвоєння окремих тем ОК, так й опрацювання тем, які розглядаються під час аудиторної роботи. У ході самостійної роботи здобувачі освіти опрацьовують та конспектують навчальну, наукову і довідкову літературу, виконують завдання, спрямовані на закріплення знань і формування умінь та навичок, готуються до поточного контролю з ОК.

№ теми	Види, зміст самостійної роботи
1	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати питання: етнотуризм в системі туристичного бізнесу України.
2	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати питання: етнографічна етнокультурна спадщина.
3	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати питання: скансен у с. Рокині.
4	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. З'ясувати співвідношення понять: етнічний туризм, етнографічний туризм, сентиментальний туризм.
5	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріал про досвід використання етнотуристичних ресурсів у зеленому туризмі Карпат (на прикладі конкретної садиби).
6	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про етапи створення автентичного етнокультурного продукту.
7	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати питання: розвиток етнотуризму у (країна світу на вибір студента).
8	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про розвиток етнотуризму в окремому регіоні України (Поділля, Полісся та ін.).
9	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття. Опрацювати матеріали про досвід музеїв однієї з європейських країн у розвитку етнотуризму.

Індивідуальне науково-дослідне завдання:

Підготувати презентацію про досвід організації етнотуризму в одній з країн світу/ в Україні/ регіоні України та виступити з нею на семінарському занятті. Обсяг – до 20 слайдів. Максимальна оцінка – 12 балів.

IV. Політика оцінювання

При вивченні освітнього компонента «Етнотуризм» застосовується поточний та підсумковий семестрові форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу ОК, віднесеного на самостійну роботу. Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях, у формі підготовки ІНДЗ.

При вивченні ОК необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану навчальну та наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем освітнього компонента.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов'язковим є відвідування лише семінарських занять. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в он-лайн формі.

Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу про академічну доброчесність ВНУ імені Лесі Українки».

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття з поважних причин та надав підтверджуючий документ, на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття (усно або у формі тестування) та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. Пропущені з поважних причин заняття відпрацьовуються у визначений час згідно затвердженого графіка.

Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайносвіта, професійні стажування та ін.), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, тощо, які передбачені силабусом ОК. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

V. Підсумковий контроль

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час

ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу,

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Поява поняття «етнотуризм» та його суть.
2. Місце етнотуризму в системі культурного туризму.
3. Ностальгійний туризм.
4. Регіони найбільшого поширення ностальгійного туризму.
5. Етнографічний туризм.
6. Суть етнічного туру.
7. Можливості етнотуризму у розвитку сільських населених пунктів і малих міст.
8. Етнотуризм як тренд національно-патріотичного виховання здобувачів освіти.
9. Етнотуризм як інноваційна форма збереження та відродження етнокультурної спадщини.
10. Поєднання туризму і етнографічної експедиції.
11. «Етнотуристи».
12. Зв'язок етнотуризму із сільським зеленим туризмом.
13. Ресурсна база етнотуризму: народна архітектура.
14. Ресурсна база етнотуризму: традиційний одяг.
15. Ресурсна база етнотуризму: особливості традиційного транспорту.
16. Ресурсна база етнотуризму: хліборобський досвід.
17. Ресурсна база етнотуризму: традиції тваринництва (полонинське господарство Гуцульщини).
18. Ресурсна база етнотуризму: бджолярські традиції.
19. Ресурсна база етнотуризму: ягідні і грибні тури.
20. Ресурсна база етнотуризму: народні промисли та художні ремесла – ткацтво.
21. Ресурсна база етнотуризму: народні промисли та художні ремесла – гончарство.
22. Ресурсна база етнотуризму: народні промисли та художні ремесла – деревообробка.
23. Ресурсна база етнотуризму: календарна обрядовість: Різдво, Великдень, Івана Купала, Зелені свята та ін.
24. Ресурсна база етнотуризму: родинні обряди: поліське/подільське/карпатське весілля.
25. Регіональні особливості етнографічної спадщини різних регіонів України.
26. Нематеріальна культурна спадщина в системі етнотуризму.
27. Елементи нематеріальної культурної спадщини в Національному переліку НКС.
28. Елементи нематеріальної культурної спадщини в Репрезентативному списку ЮНЕСКО.
29. Етнографічні музеї як ресурс етнотуризму.
30. Етнографічні музеї і відділи Волині.
31. Етнографічні музеї Карпат.
32. «Музейний комплекс «Лемківське село» – туристичний магніт Тернопілля».
33. Музеї-скансени України та їх роль в етнотуризмі.
34. Приватні етнографічні музеї в системі етнотуризму.
35. Етнокультурні здобутки греків, кримських татар, румун, угорців та представників інших народів в Україні, як ресурс етнотуризму.
36. Етнографічна своєрідність етнографічних груп (поліщуків, лемків, бойків, гуцулів) як ресурс етнотуризму.
37. Етномаршрут «Мистецьке намисто Покуття та Гуцульщини».
38. Етномаршрут «Етнографічне намисто Одеського краю».

39. Етномаршрут «Гуцульщина сакральна».
40. Етнотур «Полтавський колорит».
41. Етнокультурні надбання в туристичному маршруті «Медове коло».
42. Світовий досвід етнотуризму: Перу.
43. Світовий досвід етнотуризму: Індія.
44. Світовий досвід етнотуризму: Еквадор.
45. Світовий досвід етнотуризму: Канада.
46. Світовий досвід етнотуризму: Австралія.
47. Етнографічні фестивалі як форма етнотуризму.
48. Етнографічні фестивалі Волині.
49. Досвід етнотуризму в Україні.
50. Проблеми розвитку етнотуризму в Україні.
51. Перспективи розвитку етнотуризму в Україні.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бабушко С., Попович С. Етно-туристична пропозиція в Україні. *Історико-культурний туризм : український та світовий досвід*: Зб. мат. міжн. наук. конф. Київ : «Фоліант», 2019. С. 171–177.
2. Гаврилюк А. Етнотуризм – як «захисний код» нації. *День*. 2012. № 142.. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/etnoturizm-yak-zahisniy-kod-naciyi>.
3. Громова Н. Етнотуризм у Карпатах. *Історико-культурний туризм : український та світовий досвід*: Зб. мат. міжн. наук. конф. Київ : «Фоліант», 2019. С. 177–183.
4. Дутчак О. І. Популяризація гуцульської етнокультури у діаспорі як напрям розвитку етнотуризму. *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку туризму»*: Збірник тез доповідей. Ч. 1. Миколаїв: ВП «МФ КНУКІМ», 2015. С. 52–55.
5. Дутчак О. І. Теоретико-методологічні проблеми етнотуризму. *Карпатський край*. 2012. № 2. С. 118–122.
6. Економіка спадщини: посібник для малих громад / О. Федорович, К. Рубановський. Івано-Франківськ, 2019. 120 с.
7. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму. Навч. посібн. URL: https://pidru4niki.com/1584072043514/turizm/suchasni_riznovidi_turizmu.
8. Мелько Л. Ф. Етнографічний туризм як складова культурно-пізнавального туризму. *Туризм у контексті сучасного виміру*: Зб. наук. пр. Вип. 1. Київ: Університет «КРОК», 2013. С. 61–65.
9. Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації : тези доповідей II Міжнар. наук.-практ. конф.-фест., Київ, 25–26 довт. 2018 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. 390 с.

10. Рожнова В., Терес Н. Проблеми та перспективи розвитку етнотуризму: зарубіжний та український досвід. *Етнічна історія народів Європи*: Зб. наук. пр. Вип. 39. Київ, 2013. С. 35–44.
11. Шевченко Н. О. Використання народних обрядових свят у подієвому туризмі. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. 2016. Вип. II (7). С. 35–40.
12. Щербак І. Традиційна культура в туристичних маршрутах України. *Народна творчість та етнографія*. 2011. № 1 (329). С. 60–65.
13. Shykerynets V., A. Gumenyuk. The Development of Ethnotourism in the Carpathian Region (2014). URL: https://www.researchgate.net/publication/276901944_The_Development_of_Ethnotourism_in_the_Carpathian_Region.

Інтернет-ресурси

1. Ethnotourism. URL: <http://www.ethnotourism.org/>.
2. Все про туризм. Туристична бібліотека. URL: <http://infotour.in.ua>
3. Записки про подорожі та туризм. URL: https://ozi.pp.ua/etnoturizm_14155/.
4. Туристичний словник. URL: <https://konsulmir.com/turisticheskij-slovar-aborigennyj-turizm-alternativnyj-turizm/>.